

СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Вінницький національний університет

Анотація

Стаття присвячена дослідженню політичної комунікації її сутності та функціям.

Abstract

The article is devoted to the study of political communication, its essence and function.

Вступ

Політична комунікація — це процес, що охоплює політичну сферу життя людини, посередництвом якого відбувається спілкування між органами влади, політичними партіями, громадськими організаціями і рухами, посадовими особами, виборцями, населенням. Її обов'язковими складниками є комунікатор, повідомлення, канал, комунікант, реакція і зворотний зв'язок. Сам процес комунікації безперервний, проте його активізація спостерігається у виборчий період, коли застосовуються найрізноманітніші шляхи впливу на електорат з метою завоювання його прихильності.[4]

Основна частина

Існування в сучасному суспільстві суперечливих соціальних, економічних, політичних інтересів потребує як їх узгодження, так і загалом створення атмосфери довіри між їх виразниками. Важлива роль у цьому процесі належить діалогу між владою та громадянами, їх об'єднаннями, забезпечення комунікативного зв'язку між учасниками політичних відносин. Налагодження партнерських відносин між суб'єктами політичного життя актуалізує дослідження проблеми політичної комунікації.[3]

Політична система суспільства, якщо вона життєздатна, має постійно враховувати зміну внутрішньої й зовнішньої ситуації. У своєму функціонуванні вона постійно залежить від інформації, що надходить ззовні, а також від власних субсистем про розвиток системи.

Політична комунікація є своєрідним соціально-інформаційним полем політики, що з'єднує всі компоненти політичної сфери суспільства та структурує політичну діяльність.

Вперше про політичну комунікацію в науковому плані заговорили в період Першої світової війни, коли тільки почали з'являтися дослідження пропаганди. Теоретичні роботи і термін "політична комунікація" виникли в кінці 1940-х - початку 1950-х рр. Виділення досліджень політичної комунікації в самостійний науковий напрям було викликано рядом причин: післявоєнної хвилею демократизації; появою і розвитком кібернетичної теорії; виникненням і активним використанням нових комунікаційних технологій і систем.

Сьогодні політична комунікація є перспективною галуззю наукових досліджень, яка вивчає весь спектр відносин представників влади та громадян з питань політики, а також взаємозв'язок між діями суб'єктів політичної влади і електоральної поведінки.

В сучасному значенні термін "комунікація" з'явився в статті основоположника сучасної кібернетики. З тих пір це поняття неодноразово видозмінювалася. Сьогодні під терміном "комунікація" розуміють і шлях встановлення контактів між суб'єктами, і форму їх взаємному зв'язку, і сам акт спілкування, і процес перетворення відомостей в загальне надбання. Аналогічні смислові відтінки проєктуються і на політичні комунікації.

В цілому фахівці характеризують політико-комунікаційні процеси як "інформаційно-пропагандистську діяльність соціального суб'єкта з виробництва та розповсюдження соціально-політичної інформації, спрямованої на формування образу думок і дій інших соціальних суб'єктів".

Ефективність політичної системи характеризується якістю виконання її функцій, у тому числі розвитком політико-комунікативного простору. Розвиток соціально-політичних відносин в конкретній державі історично пов'язано з різноманітністю функцій політичної комунікації, які відрізняються непостійністю, проте всі вони тісно пов'язані між собою, хоча кожна з них досить самостійна[2].

Політична комунікація виконує наступні функції по відношенню до політичної системи і громадянському суспільству:

- 1) інформаційну (поширення необхідних знань про елементи політичної системи та їх функціонування);
- 2) соціалізаційного (відтворює норми і цінності, прийняті в даному суспільстві, формує важливі і необхідні норми політичної діяльності і політичної поведінки);
- 3) політичної освіти (розвиває адекватну орієнтацію щодо політичної системи, а також відносно реальних політичних процесів);
- 4) пропаганди (вираження інтересів суб'єктів влади сприяє цілеспрямованому формуванню громадської думки з найбільш важливим політичним проблемам);
- 5) політичної мобілізації (обмін інформацією між керівниками і керованими з метою отримання згоди останніх на прийняття рішення);
- 6) політичного розваги (сприяє зміцненню політичних орієнтацій громадян, що, у свою чергу, сприяє підтримці соціально-політичної системи держави);
- 7) легітимації (сприяє визнанню або зміцненню державної влади чи соціального інституту, статусу, повноважень, спираючись на прийняті в даному суспільстві цінності).

Засоби політичної комунікації розуміються в тому що певні організації й інститути, що функціонують в рамках соціальної та політичної систем, за допомогою яких здійснюється процес обміну інформацією. Деякі дослідники відносять до засобів також комунікативні дії або ситуації, групи або окремих індивідів, що сприяють обміну інформацією (прямому чи непрямому, опосередкованому чи безпосередньому, негайному або протяжному в часі).

У західній літературі виділяється три основних способи політичної комунікації[1]:

- Комунікація через засоби масової інформації, що включає в себе друковані засоби (преса, книги, плакати і т. д.), електронні засоби (радіо, телебачення і т. д.);
- Комунікація через організації, коли політичні партії або групи тиску служать передавальною ланкою між правителями і керованими;
- Комунікація через неформальні канали.

Висновки

Особливе місце серед засобів політичної комунікації займають неформальні засоби передачі інформації. Останнім часом багато дослідників відзначають падіння довіри до офіційних джерел інформації, що призвело до зростання значущості повідомлень, що виникають на рівні міжособистісного спілкування. До неформальним засобам політичної комунікації відносять чутки, плітки, анекдоти, графіті тощо. Ці джерела впливають, перш за все, на формування негативної оцінки діяльності політичних лідерів і політичних інститутів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бебик В.М. *Політологія для політика і громадянина: Монографія* Розділ 13.1 Політична комунікація, її функції і засоби. Політична символіка. 2003
2. Тімерманіс І. Є. *Політичні комунікації* 2015 URL: https://stud.com.ua/36538/politologiya/politichni_komunikatsiyi
3. Марина О. *Політична комунікація: теоретичні аспекти дослідження*. 2012 №3 с.1-3. URL:https://ipriend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/ostapenko_politychna.pdf
4. Вільна енциклопедія. Політична комунікація 2019 URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/>

Усач Микола Васильович - студент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: usachamykola@gmail.com

Usach Mykola Vasyliovych - student of the Department of Management and Security of Information Systems, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: usachamykola@gmail.com